

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ТАНЕЦЬ В ТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА

Процес культурного і духовного відродження України повернув нашому народові численні імена творців української національної культури, вивчення творчості яких у період тоталітарного режиму було заборонено. До цих імен належить Василь Кирилович Авраменко.

Після вимушеної еміграції у 1925 р. і практично до часу перепоховання праху В. Авраменка у 1993 р. в Україні, відомості про нього були дуже обмеженими і необ'єктивними. За кордоном, навпаки, друкувалися численні часописи та збірки, в яких збереглося чимало свідчень про його просвітницьку та організаторську діяльність. Справжній масштаб і результати педагогічної та фахової творчості В. Авраменка в Україні зрозуміли лише за наших часів, коли з'явилась можливість її вивчення за допомогою нових або раніше невідомих архівних джерел [3, с. 80].

Актуальність теми зумовлена процесом переосмислення духовної та національної спадщини культурної скарбниці України.

Перше друковане дослідження творчості В. Авраменка вийшло у Канаді (1966 р.). Це книга Ірени Книш «Жива душа народу». Наступним друкованим дослідженням творчості В. Авраменка стала книга «Василь Авраменко і відродження українського танку» Івана Пігуляка, котра вийшла у Нью-Йорку. Появі наукових доповідей, статей, публікацій, сприяли дві міжнародні конференції: «Василь Авраменко та українська культура» і «Василь Авраменко та світова українська хореографічна культура». До згаданої проблеми звертались Н. Горбатова, М. Коць, Л. Косаківська, С. Легка, Ф. Погребенник, О. Чепалов та ін. – в їхніх працях розкривались різні аспекти творчості видатного митця [2, с. 43].

На жаль, наукової праці, яка б створила повне уявлення про мистецьку діяльність Василя Кириловича Авраменка на сьогодні немає.

Отже, метою статті є: дослідити та проаналізувати збереження та розвиток українського народного танцю в творчій діяльності В. Авраменка.

Початок творчої діяльності В. Авраменка припадає на 1918 р.

У лютому 1921 р. розпочалась його педагогічна, організаторська, постановча й виконавська діяльність. Разом із військовою службою молодий митець навчав вояків мистецтву танцю. Його робота мала чітку національно-патріотичну спрямованість. Балетмейстер, створюючи номери, використовував досвід отриманий від свого вчителя В. Верховинця. Вже у травні цього ж року «збирав овації», як зазначає І. Книш. Водночас зростає репертуар школи.

В. Авраменко прагнув запроваджувати та розвивати українське хореографічне мистецтво на батьківщині. У грудні 1921 р. він покинув табір, але розпочату їм працю продовжили його учні-інструктори, котрі

створювали гуртки аматорських українських танців. Через Краків і Варшаву, де Авраменко популяризував український танець і створював школи, на початку 1922 р. він опинився у Львові. За підтримки ряду громадських організацій та окремих осіб було засновано першу в Галичині школу українського народного танцю.

У листопаді 1922 р. Авраменко починає творчу діяльність на Волині. А його справу на Галичині продовжили учні за підтримки українських громадських товариств. За час десятимісячного перебування на Волині Авраменко організував п'ять шкіл українського національного танцю, здійснив шістьдесят п'ять виступів у містах та селищах [1, с. 38].

Згодом школи були організовані в місті Рівному, Кременці, Олександрії, Межричі. Також митець у кожному з цих місць заснував секції відродження українського національного танцю «Просвіта». До неї входили всі бажаючі, котрі після закінчення школи продовжували займатися українським танцем.

Після Львову він продовжує просвітницько-мистецьку діяльність у Коломії, де було створено дві школи, далі у Стрию, Перемишляні, Тернополі, Дрогобичі, Городенки. Часопис «Театральне мистецтво» від 15 червня 1924 р. засвідчує, що для громади мистецтво Авраменка сприяло духовному піднесенню, естетичному вихованню, оптимістичному настрою в загальному відродженні: «...Ті, що прийшли на той артистичний вечір ніколи не забудуть патріотичних почувань, яких пізнали, дивлячись на продукції не тільки самого балетмейстера, а й його дуже спосібних учеників, які в усьому старалися перейняти мистецтво свого вчителя...» [1, с. 39].

Авраменко прибув до Канади в 1925 році і пройшов пішки через всю країну за 18 місяців і дав в середньому 120 концертів. Вчив своїм сценічним танцям тисячі студентів і опублікував своїх 10 танців у книжці «Українські національні танки». В 1947 році він перевидав свою працю «Українські національні танки, музика і стрій», в яку вмістив 18 авторських сценічних творів. Весь цей танцювальний матеріал функціонував переважно в його «вторинному існуванні». Де було можливо, Василь Авраменко створює школи національного танцю і готує для них вчителів танцю. Познайомившись з його досконалими танцювальними композиціями, молодь виявляла бажання навчитися танцювати саме ці зразки і вже соромилася брати участь в простих танцях «первинного існування». Праця Василя Авраменка мала глибокий і тривалий вплив на сценічну українську танцювальну культуру в Канаді.

Творча діяльність Авраменка відзначалась інтенсивністю художньо-пошукового процесу, характерними рисами якого були: активна увага до фольклорних зразків, їх театралізація на ґрунті збагачення образно-емоційного змісту та технічного ускладнення першоджерел і розробка самобутньої стилістики тощо.

Отже, зважаючи, що мистецтво В. Авраменка в Україні обмежується

першою половиною 1920-х рр., його значення у подальшому поширенні українського танцю, яким його бачили Садовський та Верховинець, важко переоцінити. По-перше, артистичним прикладом свого виконання народного танцю митець доводив непересічні цінності фольклорного мистецтва, його потужний виховний потенціал. По-друге, через відкриття танцювальних шкіл та власну педагогічну діяльність В. Авраменко збільшував кількість прихильників саме такого виду народного танцю, яке поширювалось у світі.

Список використаних джерел

1. Книш І. Жива душа народу / І. Книш. – Вінніпег, 1966. – 79 с.
  2. Корсаківська Л. Танцювальний фольклор і становлення українського національного хореографічного мистецтва / Л. Корсаківська, О. Чеалов // Культура України : зб. наук. праць. – Вип. 8. – Мистецтвознавство. – Харків, 2001. – 65 с.
- Погребенник Ф. Корифей українського танцю (спроба осмислення мистецтва В. Авраменка у науковій літературі) / Ф. Погребенник // Народна творчість та етнографія. – 1997. – № 2–3. – 100 с.